

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Pravna zgodovina srednjega veka na Slovenskem
Course title:	

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Študijski program za izpopolnjevanje: Specializacija znanj s področja prava	Modul: Pravna zgodovina slovenskega prostora v evropskem kontekstu	1	1

Vrsta predmeta / Course type Obvezen

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
10	5			15	45	3

Nosilec predmeta / Lecturer: Izr. prof. dr. Katja Škrubej

Jeziki / Languages:	Predavanja / Lectures:	slovenski
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	Prerequisites:
Ni posebnih pogojev.	

Vsebina:

1. Temeljni problemi: spoznavni viri in metode
2. Zgodnji srednji vek
 - 2.1. Gentilno pravo pri prednikih Slovencev
 - 2.1.1. *Dux gentis, patria gentis* in *ritus gentis*: Karantanija in Karniola
 - 2.1.2. Najstarejši pravni izrazi – podlaga za rekonstrukcijo triadnega sodnega postopka in nekaterih pravnih institutov
 - 2.1.3. Vpliv frankovske oblasti in državnega prava (kapitularjev)
3. Vrhunec patrimonializacije oblasti in pravnega partikularizma
 - 3.1. »Materia constitutionis«:

Content (Syllabus outline):

- Cesarstvo in proces razkroja vojvodin: ustanavljanje teritorialnih zemljiških gospostev na podlagi kraljevih darovnic (imunitetnih privilegijev);

3.2. Razvoj patrimonialne uprave in sodstva v civilnih in kazenskih zadevah;

3.3. Preživetje *ius originis* in *proffessio iuris*: »slovanska institucija« v Vihpurginih darovnicah;

- soobstoj teritorialno veljavnega prava ob pravu, ki velja po osebem načelu;

3.4. Vprašanje razslojevanja ter pravnega in sodnega partikularizma: plemstvo, kosezi, prebivalstvo najstarejših neagrarnih naselbin in soseske podeželskega prebivalstva (preživetje župe)

- od *ius originis* do *iura propria* in *consuetudines terrae*?

3.5. Delovanje učenih pravnikov na Slovenskem in v soseščini;

4. Obdobje združevanja na stopnji dežele

4.1. Proces nastajanja dežel

4.1.1. »Materia constitutionis« deželnih ročinov;

4.1.2. Posebnost Koroške: problematika ustoličevanja koroških vojvod;

4.2. Razvoj avtonomij

4.2.1. Plemiška avtonomija na stopnji dežele

4.2.2. Mestne avtonomije in pravo

4.2.3. Avtonomije na podeželju

5. Študij razvoja izbranega primera, bodisi pravnega instituta starega gentilnega prava (npr. pojezde, reguliranega maščevanja, vloge prisege) ali prava avtonomnih skupnosti (npr. mutacije) bodisi drugega ožjega pravnega vprašanja (npr. osebne načela veljave prava).

Temeljni literatura in viri / Readings:

Škrubej, K., *Ritus gentis Slovanov v vzhodnih Alpah. Model rekonstrukcije pravnih razmerij na podlagi najstarejšega jezikovnega gradiva*. Ljubljana: ZRC, ZRC SAZU, 2002.

Škrubej, K. Rekonstrukcija najstarejšega sodnega postopka pri prednikih Slovencev. *Zbornik znanstvenih razprav Pravne fakultete*, 2003, let. 63, str. 399-435.

Škrubej, K. *Pravo v zgodovini s poudarkom na razvoju na današnjem slovenskem prostoru* :

odlomki virov s komentarji. Ljubljana: Založba GV, 2010.

Vilfan, S., *Zgodovinska pravotvornost in Slovenci*. Pravna obzorja, Ljubljana 1996.

Vilfan, S. *Pravna zgodovina Slovencev*. Ljubljana: Slovenska matica, 1961.

Grafenauer, B., *Karantanija: izbrane razprave in članki* (ur. P. Štih). Ljubljana: Slovenska matica, 2000.

Kahl, H.D, *Der Staat der Karantanen. Fakten, Thesen und Fragen zu einer frühen slawischen Machtbildung im Ostalpenraum: 7.-9- Jh) = Država Karantancev: dejstva, teze in vprašanja o zgodnji slovanski državni tvorbi v vzhodnoalpskem prostoru (7.-9. st.)*. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije; SAZU.

Štih, P., Simoniti, V. *Na stičišču svetov: slovenska zgodovina od prazgodovinskih kultur do konca 18. Stoletja*. Ljubljana: Modrijan, 2010.

Štih, P. »Ustoličevanje koroških vojvod med zgodovino in predstavami : problemi njegovega izročila, razvoja in poteka kot tudi njegovo razumevanje pri Slovenci« v *Zgodovinski časopis*, Let. 66, št. 3/4,(2012, str. 306-343).

Wolfram, H. *Conversio Bagoariorum et Carantanorum: das Weißbuch der Salzburger Kirche über die Erfolgreiche Mission in Karantanien und Pannonien*. Izdal P. Štih. Ljubljana: SAZU; Zveza zgodovinskih društev; Celovec: Auslieferung Hermagoras, 2012.

Diakon, P. *Zgodovina Langobardov*. Maribor: Obzorja, 1988.

Pleterski, A. *Župa Bled: nastanek, razvoj in prežitki*. Ljubljana: SAZU, 1986.

Kosi, M., *Zgodnja zgodovina srednjeveških mest na Slovenskem: primerjalna študija o neagrarnih naselbinskih središčih zgodnjega srednjega veka do 13. Stoletja*. Ljubljana. Založba ZRC, ZRC SAZU, 2009.

Škrubej, K., »Sodne prisege kmetov gospostva Bled«. V: *Blejski grad: 1000 let prve omembe*, Vidic, M. (ur.). Bled: Muzejsko društvo, Zavod za kulturo; Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, 2011, str. 41-45.

Škrubej, K. »Problemi preučevanja jezikovnega gradiva kot vira za starejšo pravno zgodovino. «V: *Rajšp, Vincenc (ur.), Brückmüller, Ernst (ur.). Vilfanov zbornik: pravo, zgodovina, narod = Recht, Geschichte, Nation*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 1999, str. 634-658.

Bizjak M., *Srednjeveški urbarji za Slovenijo. 5, Urbarji briksenske škofije = (Die Urbare des Hochstifts Brixen) : 1253-1464*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2006.

Kocher, Gernot, *Zeichen und Symbole des Rechts*. C.H. Beck Verlag, 1991.

Cilji in kompetence:

Objectives and competences:

Cilj predmeta je, da kandidat pridobi bolj poglobljena znanja o pravni zgodovini srednjega veka na Slovenskem ob študiju primerov. Predvidena je poglobitev znanja o izvoru prava na Slovenskem in njegovih dveh glavnih razvojnih linij: domačega partikularnega, s koreninami v gentilnem pravu in recepiranega rimskega (občega) prava. S tem se bistveno prispeva k razgledanosti in intelektualni širini kandidata, to pa se odrazi v večji usposobljenosti za samostojno in strokovno kritično v zahtevnejših pravniških poklicih na področju ustavnega in primerjalnega prava ter v poklicih, povezanih z ohranjanjem evropske zgodovinske in kulturne dediščine.

--

Predvideni študijski rezultati:

Po opravljenih obveznostih bo kandidat sposoben izkazati razumevanje o najstarejših obdobjih razvoja prava pri prednikih Slovencev, še posebej pa o specifični problematiki njegovega preučevanja na področju spoznavnih virov in ustreznih interdisciplinarnih metod. O tem se bo sposoben primerno pisno in ustno izražati, s tem pa historične pravne vire argumentirano interpretirati in ustrezno kritično sodelovati v strokovni razpravi.

Intended learning outcomes:

--

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja (posredovanje teoretičnih znanj in praktičnih primerov).
Seminar (analiza historičnih pravnih virov, obravnava izdelkov samostojnega dela).
Drugo delo (konzultacije v zvezi s pripravo izdelkov za obravnavo na vajah, samostojno delo in študij).

Learning and teaching methods:

--

Načini ocenjevanja:

Delež (v %) /

Weight (in %)

Assessment:

Končni pisni izpit.	100%	
---------------------	------	--

Reference nosilca / Lecturer's references:

Škrubej, Katja, *Ritus gentis Slovanov v vzhodnih Alpah. Model rekonstrukcije pravnih razmerij na podlagi najstarejšega jezikovnega gradiva*. Ljubljana: ZRC, ZRC SAZU, 2002.

Škrubej, Katja. Rekonstrukcija najstarejšega sodnega postopka pri prednikih Slovencev. *Zbornik znanstvenih razprav Pravne fakultete*, 2003, let. 63, str. 399-435.

Škrubej, K. *Pravo v zgodovini s poudarkom na razvoju na današnjem slovenskem prostoru : odlomki virov s komentarji*. Ljubljana: Založba GV, 2010.

Škrubej, Katja. Les anciennes familles des mots "juridiques" en tant que source auxiliaire pour la reconstruction des institutions du droit coutumier chez les Slaves alpins: les familles de mots "seigneur" et "juge" et les institutions ainsi désignées. V: GOJOSSO, Eric (ur.) *Cahiers poitevins d'Histoire du droit. - Deuxième cahier* (Collection de la Faculté de droit et sciences sociales de Poitiers). Poitiers: Faculté de droit et sciences sociales de Poitiers, 2009, str. 5-20.

Škrubej, Katja. La province de Carinthie d'après E. S. Piccolomini, De Europa, 1458/1490 : locus, populus, imperium dans une perspective diachronique. V: GOJOSSO, Eric (ur.), VERGNE, Arnaud (ur.) *La province : circonscrire et administrer le territoire de la République romaine à nos jours*, Paris: LGDJ, 2010, str. 97-153.

Škrubej, Katja. Od kdaj imamo Slovenci svoje pravo? Ali je to vprašanje sploh pomembno? V: *Pravni vidiki slovenske samobitnosti leto po vstopu v EU*. Kranjc J, F. Štiblar (ur.). Ljubljana: Pravna fakulteta, 2005, str. 19-40.